Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
PEDRA CRUZA VILLALÓNA
przedstawiona w dniu 21 czerwca 2012 r.[1]

Sprawa C-173/11

Football Dataco Ltd
Scottish Premier League Ltd
Scottish Football League
PA Sport UK Ltd
przeciwko
Sportradar GmbH (spółce zarejestrowanej w Niemczech)przeciwko
Sportradar AG (spółce zarejestrowanej w Szwajcarii)

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Zjednoczone Królestwo)]

Dyrektywa 96/9/WE — Ochrona prawna baz danych — Pojęcia „pobierania danych" i „wtórnego wykorzystania" — Umiejscowienie czynności polegającej na wtórnym wykorzystaniu

1. W kontekście postępowania sądowego, którego przedmiotem jest prawo sui generis ustanowione w art. 7 dyrektywy 96/9/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 marca 1996 r. w sprawie ochrony prawnej baz danych[2] Court of Appeal pyta Trybunał Sprawiedliwości o to, czy dane wykorzystanie treści bazy danych chronionej przez to prawo należy zakwalifikować jako przypadek „pobierania danych" czy jako przypadek „wtórnego wykorzystania", a po jego zakwalifikowaniu, gdzie należy uznać, iż miało ono miejsce.

2. Niniejsze pytanie prejudycjalne ma na celu umożliwić Trybunałowi Sprawiedliwości wypowiedzenie się co do problemu lokalizacji czynności polegających na naruszeniu tak zwanego prawa sui generis. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości w dziedzinie komunikacji za pomocą Internetu ograniczę się do zaproponowania rozwiązania dostosowanego do szczególnych cech tego środka, a w szczególności do kategorii pojęciowych samej dyrektywy 96/9, pozostawiając na boku pozostałe kwestie, takie jak w szczególności kwestię jurysdykcji sądowej, o co nie pyta moim zdaniem sąd krajowy.

1 — Język oryginału: hiszpański.

2 — Dz.U. L 77, s. 20, zwana dalej „dyrektywą 96/9".

I – Ramy prawne

A – *Prawo Unii*

3. W rozdziale II („Prawo autorskie"), pod tytułem „Przedmiot ochrony", art. 5 stanowi:

„W odniesieniu do sposobu wyrażenia bazy danych, która jest chroniona prawem autorskim, autor bazy danych ma wyłączne prawo do dokonywania lub upoważniania do:

[…]

d) każdego publicznego udostępniania, wyświetlania lub przedstawiania;

[…]".

4. W rozdziale III („Prawo sui generis") dyrektywy 96/9 pod tytułem „Przedmiot ochrony" art. 7 stanowi, co następuje:

„1. Państwa członkowskie ustanawiają prawo dla producenta bazy danych, wymagającej jakościowej i/lub ilościowej, istotnej inwestycji dla uzyskania, weryfikacji lub prezentacji jej zawartości, prawo do ochrony przed pobieraniem danych i/lub wtórnym ich wykorzystaniem w całości lub w istotnej części, co do jakości i/lub ilości.

2. Dla celów niniejszego rozdziału:

a) »pobieranie danych« oznacza stałe lub czasowe przeniesienie całej lub istotnej części zawartości bazy danych na inny nośnik danych, w jakikolwiek sposób i w jakiejkolwiek formie;

b) »wtórne wykorzystanie« oznacza każdą formę publicznego udostępnienia całości lub istotnej części zawartości bazy danych, przez rozpowszechnianie kopii, przez najem, transmisję on-line lub w innej formie. Pierwsza sprzedaż kopii bazy danych we Wspólnocie przez uprawnionego lub za jego zgodą wyczerpuje prawo do kontrolowania dalszej odsprzedaży tej kopii we Wspólnocie.

Wypożyczanie do użytku publicznego nie jest pobieraniem danych lub wtórnym ich wykorzystaniem.

[…]".

B – *Prawo krajowe*

5. Dyrektywa 96/9 została transponowana w Zjednoczonym Królestwie poprzez zmianę Copyright Design and Patents Act 1988 (ustawy o prawie własności intelektualnej, wzorów i patentów z 1988 r.), do której doszło na podstawie Copyright and Rights in Database Regulations 1997 (SI 1997/3032) (rozporządzenia o prawie własności intelektualnej i prawach do bazy danych). Treść ustawy brytyjskiej jest zbieżna z dyrektywą.

II – Okoliczności faktyczne

6. Football Dataco Ltd, Scottish Premier League Ltd, Scottish Football League, PA Sport UK Ltd (zwane dalej „Football Dataco i in."), spółki powodowe w postępowaniu a quo, są odpowiedzialne za organizację angielskich i szkockich mistrzostw w piłce nożnej. Pierwsza, do której należy tworzenie i wykorzystywanie danych i praw własności intelektualnej dotyczących mistrzostw, twierdzi, że przysługuje jej na podstawie prawa brytyjskiego prawo sui generis w związku z bazą danych zwaną „Football Live".

7. Sporna baza danych (Football Live) jest zbiorem danych dotyczącym meczy piłkarskich w czasie, w którym się one odbywają (przedstawienie piłkarzy, którzy strzelili gola, imiona graczy, kartki, faule, zmiany). Dane są zbierane zasadniczo przez profesjonalnych graczy, którzy działają niezależnie na rachunek Football Dataco i in., uczestnicząc w tym celu w meczach piłki nożnej. Uzyskanie i sprawdzenie zebranych informacji zdaniem Football Dataco i in. nie tylko wymaga znacznej inwestycji, lecz ponadto kompilacja Football Live wymaga wprawy, wysiłku prawidłowego osądu i pracy intelektualnej ze strony doświadczonych pracowników.

8. Z drugiej strony spółka niemiecka Sportradar GmbH rozpowszechnia na żywo poprzez Internet wyniki i inne statystki dotyczące meczy angielskich mistrzostw. Serwis nosi nazwę „Sport Live Data".

9. W szczególności Sportradar GmbH posiada stronę internetową o nazwie betradar.com. Spółki przyjmujące zakłady, które są klientami Sportradar GmbH, zawierają rzekomo umowy ze szwajcarską spółką Sportradar AG, która jest spółką dominującą spółki Sportradar GmbH. Wśród tych spółek znajduje się również brytyjska spółka bet365 oraz spółka Stan James, która ma siedzibę na Gibraltarze. Obydwie oferują usługi przyjmowania zakładów przeznaczone na rynek brytyjski. Ich odpowiednie strony internetowe mają przekierowanie na stronę betradar.com. Opcja Live Score daje dostęp do informacji, która pojawia się pod banerem biegnącym w poprzek monitora zawierającym nazwy bet365 lub Stan James, z czego wynika zdaniem Court of Appeal, że odbiorcy w Zjednoczonym Królestwie stanowią ważny cel dla pozwanych spółek.

10. W dniu 23 kwietnia 2010 r. Football Dataco i in., twierdząc, że informacja udostępniona na Sport Live Data została pobrana z Football Live, pozwały Sportradar do High Court of England and Wales, domagając się zapłaty odszkodowania za szkody wynikające z naruszenia przysługującego im prawa sui generis do bazy danych Football Live.

11. Sportradar zakwestionowała właściwość brytyjskiego sądu i wystąpiła do Landgericht Gera (Niemcy) o formalne stwierdzenie, że jej działalność nie narusza żadnego prawa własności intelektualnej Football Dataco i in.

12. High Court uznał się za właściwy do rozpoznania pozwu Football Dataco i n. jako zmierzającego do ustalenia solidarnej odpowiedzialności Sportradar i jej klientów korzystających z jej strony internetowej w Zjednoczonym Królestwie i za niewłaściwy do rozpoznania pozwu, w części zmierzającej do ustalenia głównej odpowiedzialności Sportradar. Orzeczenie High Court było przedmiotem odwołania obydwu stron do Court of Appeal, sądu, który obecnie zwraca się z pytaniem prejudycjalnym.

III – Przedstawione pytanie

13. Pytanie skierowane przez Court of Appeal ma następującą treść:

„W sytuacji, gdy dany podmiot umieszcza na serwerze internetowym należącym do tego podmiotu i znajdującym się w państwie członkowskim A dane pochodzące z bazy danych chronionej przez sui generis prawo do bazy danych zgodnie z dyrektywą 96/9/WE (zwaną dalej »dyrektywą o bazach danych«), a w odpowiedzi na żądanie pochodzące od użytkownika w innym państwie członkowskim B serwer ten przesyła wymienione dane do komputera użytkownika, tak że dane te przechowywane są w pamięci tego komputera i wyświetlane na jego ekranie:

a) czy czynność polegająca na przesyłaniu danych stanowi »pobieranie« lub »wtórne wykorzystywanie« przez ten podmiot?

b) czy czynność polegająca na pobieraniu lub wtórnym wykorzystywaniu przez ten podmiot ma miejsce:

   i) jedynie w państwie A

   ii) jedynie w państwie B; czy też

   iii) zarówno w państwie A, jak i w państwie B?”.

14. Court of Appeal twierdzi, że nie uważa się za właściwy do wypowiedzenia się w tej kwestii, i ograniczy się w związku z tym do przedstawienia argumentów stron (pkt 45 postanowienia odsyłającego).

IV – Postępowanie przed Trybunałem Sprawiedliwości

15. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wpłynął do Trybunału Sprawiedliwości w dniu 8 kwietnia 2011 r.

16. Uwagi na piśmie przedstawili poza stronami postępowania przed sądem a quo rządy hiszpański i portugalski oraz Komisja.

17. Po ustaleniu terminu rozprawy strony zostały wezwane przez Trybunał Sprawiedliwości do skoncentrowania swoich uwag na następujących kwestiach:

— Jaki związek istnieje pomiędzy kwestią lokalizacji czynności przesyłania danych, do których odnosi się sąd odsyłający, a kwestiami prawa właściwego dla postępowania przed sądem krajowym oraz sądem właściwym miejscowo na podstawie, odpowiednio, rozporządzenia Rzym II i rozporządzenia Bruksela I?

— Jaki ewentualny wpływ na niniejszą sprawę mają stanowiska Trybunału zawarte w pkt 61–67 wyroku w sprawie L’Oréal[3], w pkt 61–94 wyroku w sprawie Pammer i Alpenhof[4] oraz w pkt 45–52 wyroku w sprawie eDate Advertising i in.?[5]

18. Na rozprawie, która odbyła się w dniu 8 marca 2012 r., udział wzięły rządy belgijski i portugalski oraz strony postępowania przed sądem a quo i Komisja.

3 — Wyrok z dnia 12 lipca 2011 r. w sprawie C-324/09, Zb.Orz. s. I-6011.

4 — Wyrok z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawach połączonych C-585/08 i C-144/09, Zb.Orz. s. I-12527.

5 — Wyrok z dnia 25 października 2011 r. w sprawach połączonych C-509/09 i C-161/10, Zb.Orz. s. 10269.

V – Uwagi

19. Football Dataco i in. twierdzą w odniesieniu do pierwszego z pytań przedstawionych przez Court of Appeal, że wysyłanie danych na komputer użytkownika stanowi jednocześnie czynność pobierania – jako przeniesienie z jednego nośnika informacji na drugi danych pochodzących początkowo z chronionej bazy danych – oraz czynność wtórnego wykorzystania – jako przekazanie tych danych do publicznej wiadomości.

20. Jeżeli chodzi o drugie z pytań przedstawionych przez sąd odsyłający, Football Dataco i in. podnoszą, że czynności Sportradar należy uznać za zlokalizowane w Zjednoczonym Królestwie, ponieważ to na terytorium tego państwa członkowskiego zostały one skierowane. W związku z tym zastosowanie znajduje ich zdaniem „teoria komunikacji" przejęta zarówno przez dyrektywę 2001/29[6], jak również przez traktat WIPO[7] oraz przez Trybunał Sprawiedliwości w ww. wyroku L'Oréal.

21. Rząd hiszpański jest zgodny zasadniczo ze stanowiskiem Football Dataco i in. i twierdzi, że jego zdaniem rozważana czynność obejmuje zarówno *pobieranie* mające miejsce w państwie A, w którym znajduje się baza danych, do której ściągane są dane z chronionej bazy danych, jak również wtórne wykorzystanie, do którego doszło w państwie członkowskim B, w którym znajduje się użytkownik, do którego wysłano dane na jego wniosek.

22. Rząd portugalski podkreśla, że w niniejszym przypadku dane mogły zostać uzyskane bez korzystania z chronionej bazy. W związku z tym, w zakresie, w jakim nie ma wątpliwości w tej kwestii, można mówić jedynie o czynnościach wtórnego wykorzystania, do których doszło ponadto w obydwu państwach członkowskich.

23. Komisja twierdzi z kolei, że pytanie należy rozciągnąć na czynność ściągania danych przed ich wysłaniem, przyjmując, że pierwsza czynność stanowi pobieranie danych, a druga oznacza ich wtórne wykorzystanie. Jeżeli chodzi o kwestię miejsca, w którym doszło do tych czynności, Komisja twierdzi, że nie ma ona znaczenia dla ich kwalifikacji prawnej oraz że jedynie ma ona znaczenie na późniejszym etapie postępowania przed sądem a quo, w którym należy ustalić prawo właściwe dla sprawy.

24. Wreszcie Sportradar ogranicza się do kwestii miejsca spornych czynności, twierdząc, że w celu jego określenia należy posłużyć się tzw. „teorią emisji". Jej zdaniem teoria ta została przyjęta przez dyrektywę 96/9, konwencję berneńską[8], dyrektywę 89/552[9] dyrektywę 93/83[10] i dyrektywę 2001/29. Skutkiem tej propozycji byłoby to, że zarówno wysyłanie danych jak i ich wcześniejsze ściągnięcie stanowiłyby przypadek *wtórnego wykorzystania*, do którego dochodziłoby tylko w państwie członkowskim, w którym usytuowany jest serwer, na którym umieszczono chronione dane.

25. Jeżeli chodzi o kwestie, w stosunku do których Trybunał wezwał strony do skoncentrowania ich uwag w trakcie rozprawy, to wszystkie strony zgodnie wskazują, że kwestia umiejscowienia czynności wysyłania danych ma decydujące znaczenie dla określenia zarówno właściwego sądu, jak i właściwego prawa materialnego. Z powyższego wynika, że dyskusja pomiędzy stronami skoncentrowała się od samego początku na określeniu miejsca, w którym doszło do naruszenia spornych praw sui generis. W tym zakresie wszystkie strony podtrzymały stanowisko określone w pisemnych uwagach,

6 — Dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. L 167, s. 10).

7 — Traktat Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) o prawie autorskim, sporządzony w Genewie w dniu 20 grudnia 1996 r.

8 — Konwencja berneńska o ochronie dzieł literackich i artystycznych (Akt paryski z dnia 24 lipca 1971 r.).

9 — Dyrektywa Rady z dnia 3 października 1989 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej (Dz.U. L 298, s. 23).

10 — Dyrektywa Rady z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową (Dz.U. L 248, s. 15).

z wyjątkiem Komisji, która w trakcie rozprawy stwierdziła, że w niniejszej sprawie doszło zarówno do pobrania, jak i do wtórnego wykorzystania danych oraz że jedna i druga czynność miała miejsce zarówno w państwie A, jak i w państwie B, przy czym jej zdaniem znaczenie ma rozróżnienie pomiędzy czynnością wyrządzającą szkodę, z jednej strony, a szkodą, z drugiej strony.

26. Wreszcie na rozprawie zarówno rząd belgijski, jak i rząd portugalski były zgodne co do tego, że należy odmówić Football Live statusu „bazy danych" w rozumieniu art. 1 ust. 2 dyrektywy 96/9, z uwagi na to, że ani ze względu na jej treść, ani ze względu na jej konfigurację nie spełnia ona przesłanek dla bycia przedmiotem ochrony zagwarantowanej przez tę dyrektywę.

VI – Ocena

A – *Uwagi wstępne*

27. W celu zapewnienia prawidłowego zrozumienia treści i zakresu pytań przedstawionych przez Court of Appeal za szczególnie pomocne uważam postanowienia zawarte w postanowieniu Court of Appeal, które poprzedza i zostało dołączone do wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym z tego samego dnia.

28. Wspomniane postanowienie kończy się stwierdzeniem a) braku właściwości tego sądu do rozpoznania pozwu o stwierdzenie naruszenia prawa własności intelektualnej (kwestia przedstawiona w pkt 14–18 wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym); b) właściwości do rozpoznania kwestii solidarnej odpowiedzialności Sportradar (kwestia przedstawiona w pkt 19–39 wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym); c) braku ostatecznego orzeczenia co do właściwości tego sądu do rozpoznania roszczenia skierowanego indywidualnie przeciwko powodom.

29. Ostatni z wymienionych elementów nie znajduje wyraźnego odpowiednika we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Przeciwnie, począwszy od 40 punktu, wniosek ten zawiera coś, co można uznać za uzasadnienie pytań, w formie, w jakiej ostatecznie zostały sformułowane: pytań dotyczących pojęć „pobranie" i „wtórne wykorzystanie" (pkt 40 i 41), jednakże przede wszystkim zawiera on szeroki opis stanowisk stron w odniesieniu do teorii „transmisji" i „komunikacji" (pkt 42–46), i kończy się bezpośrednim przedstawieniem pytań, tak jak zostały one powtórzone powyżej.

30. Pierwsze z tych pytań dotyczy kwalifikacji prawnej, jaką należy na podstawie dyrektywy 96/9 nadać czynności, którą Court of Appeal opisuje szczegółowo w następujący sposób: „Przesyłanie" ze strony osoby obsługującej serwer położony w jednym państwie członkowskim do komputera użytkownika w innym państwie członkowskim na wniosek tego użytkownika informacji uzyskanych z bazy danych chronionej przez prawo sui generis.

31. W związku z powyższym nie ma pytania w odniesieniu do bazy danych Football Live – którą musimy uznać za stanowiącą „bazę danych" w rozumieniu art. 1 ust. 2 dyrektywy 96/9 – ani w odniesieniu do praw, które roszczą sobie w stosunku do niej Football Dataco i in. Tym samym moim zdaniem bezpodstawne jest wtórne rozważenie tego, co proponują rządy belgijski i portugalski, kwestionując, że Football Live jest bazą danych chronioną przez dyrektywę 96/9.

32. Ani ta kwestia, ani też kwestia dotycząca tego, czy Football Dataco i in. przysługuje prawo sui generis do bazy danych Football Live, nie były przedmiotem dyskusji w postępowaniu przed sądem a quo.

33. Przeciwnie należy przypomnieć, że tak jak to zostało stwierdzone w pkt 19 postanowienia odsyłającego, tym, z czym w szczególności nie zgadza się Sportradar w tymże postępowaniu, jest właściwość sądów Zjednoczonego Królestwa do rozpoznania naruszenia prawa sui generis, na które powołuje się Football Dataco i in. w skierowanym indywidualnie przeciwko niej pozwie.

34. Nie kwestionuje się również informacji „wysłanej" pochodzącej z Football Live oraz tego, że „wysłanie nastąpiło z serwera Sportradar umieszczonego w innym państwie członkowskim niż Zjednoczone Królestwo. W związku z tym, ponieważ powyższe należy uznać za założenie, nie można, przeciwnie do tego, co twierdzi Komisja, zastanawiać się nad kwalifikacją prawną czynności wprowadzenia na serwer Sportradar informacji uzyskanych od Football Live. Odpowiedź na to pytanie nie miałaby znaczenia dla pytania, z jakim zwraca się obecnie do Trybunału Sprawiedliwości Court of Appeal, które dotyczy wyłącznie wysyłania na komputer użytkowników znajdujących się w Zjednoczonym Królestwie informacji, co do charakteru której, sposobu jej uzyskania i pochodzenia nie powzięto wątpliwości.

35. Drugie przedstawione pytanie odnosi się do lokalizacji czynności „przesyłania" po jej kwalifikacji. Zdaniem Komisji określenie miejsca, w którym doszło do czynności przesłania, nie ma znaczenia dla jej kwalifikacji. Bez wątpienia tak jest. Niemniej jednak nie jest to samo w sobie przekonujące. Court of Appeal pyta o miejsce „przesyłania" najprawdopodobniej ponieważ, jak należy przypuszczać, tylko na podstawie tej informacji będzie w stanie określić właściwy sąd dla rozpoznania sporu w postępowaniu przed sądem a quo, która to kwestia, jak to można było zaobserwować w trakcie rozprawy, stanowi jeden z kontrowersyjnych aspektów sporu powstałego w tym postępowaniu (pkt 19 i 20 postanowienia odsyłającego).

36. Niemniej jednak nie można pominąć tego, że Court of Appeal jest bardzo precyzyjny w sformułowaniu dwóch pytań prejudycjalnych skierowanych do Trybunału Sprawiedliwości. W każdej chwili starał się skierować swoje wątpliwości na czynność przesyłania dokonaną przez Sportradar, pytając, po pierwsze, o jej kwalifikację jako „pobieranie" albo „wtórne wykorzystanie" i, w dalszej części, o miejsce, w którym dochodzi do tej konkretnej czynności. Moim zdaniem, unikając jakiegokolwiek odniesienia się do szkody spowodowanej przez tę czynność, sąd odsyłający chciałby pozostawić poza zakresem rozważań Trybunału Sprawiedliwości skutki, jakie należy wyciągnąć z identyfikacji miejsca, w którym dochodzi do „przesłania". W związku z tym ograniczę się do kwestii umiejscowienia tej konkretnej czynności „przesyłania", bez rozciągania moich rozważań na kwestie, związane z konsekwencjami, jakie można wyciągnąć z jego odpowiedzi, co do których orzec będzie musiał sąd odsyłający.

37. Z drugiej strony uważam, że z informacji wywnioskowanej z czynności procesowych przed sądem a quo nie wynika, iż Court of Appeal nie spodziewa się, że będą wątpliwości co do określenia prawa właściwego dla sprawy po określeniu sądu właściwego dla rozstrzygnięcia sporu przed sądem krajowym. Również na rozprawie kwestia ta nie była przedmiotem dyskusji, z którego to względu, moim zdaniem, niewłaściwe byłoby orzekanie w tym zakresie przez Trybunał Sprawiedliwości.

B – *Kwalifikacja prawna czynności przesyłania przez osobę obsługującą serwer znajdujący się w jednym państwie członkowskim na komputer użytkownika znajdującego się w innym państwie członkowskim na wniosek tego użytkownika informacji uzyskanej z bazy danych chronionej przez prawo sui generis. Strona obiektywna i subiektywna*

38. Odpowiedź na pierwsze pytanie można moim zdaniem z łatwością wywnioskować ze stanowiska przyjętego przez Trybunał Sprawiedliwości w licznych, stosunkowo niedawnych orzeczeniach [11].

11 — Wyroki: z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie C-203/02 The British Horseracing Board i in., Zb.Orz. s. I-10415; z dnia 9 października 2008 r. w sprawie C-304/07 Directmedia Publishing, Zb.Orz. s. I-7565; z dnia 5 marca 2009 r. w sprawie C-545/07 Apis-Hristovich, Zb.Orz. s. I-1627.

39. Zgodnie z tą doktryną pojęcia pobierania i wtórnego wykorzystania w ich aspekcie obiektywnym „należy interpretować jako odnoszące się do wszystkich czynności polegających odpowiednio na przywłaszczeniu i publicznym udostępnieniu – bez zgody podmiotu, który sporządził bazę danych – rezultatów dokonanej przez niego inwestycji, pozbawiając go w ten sposób dochodów mających pozwolić mu na amortyzację kosztów tej inwestycji" (ww. wyrok w sprawie The British Horseracing Board, pkt 51).

40. Chodzi ponadto o pojęcia, które „nie mogą być ograniczone do przypadków bezpośredniego pobrania i wtórnego wykorzystania pierwotnej bazy, pozostawiając tym samym podmiot, który sporządził bazę danych, bez ochrony przed nieuprawnionymi czynnościami powielania kopii tej bazy" (ww. wyrok w sprawie The British Horseracing Board, pkt 52). W związku z tym „pojęcia pobierania i wtórnego wykorzystania nie zakładają istnienia bezpośredniego dostępu do danej bazy danych" (ww. wyrok w sprawie The British Horseracing Board, pkt 53).

41. W niniejszym przypadku, który ogranicza się jedynie do czynności „przesyłania" na komputer użytkownika na jego wniosek informacji uzyskanej z bazy danych chronionych przez prawo sui generis, jest oczywiste, że mamy do czynienia z czynnością, która wpisuje się jako konieczny element składający się na proces *publicznego udostępnienia*, który zgodnie ze stanowiskiem przyjętym w wyroku w sprawie The British Horseracing Board stanowi wtórne wykorzystanie w rozumieniu art. 7 ust. 2 dyrektywy 96/9.

42. W rzeczywistości bowiem „wtórne wykorzystanie", o którym mowa w dyrektywie 9/96, można rozumieć jedynie w kontekście komunikacji w drodze Internetu, jako zazwyczaj złożona czynność składającą się z zachowań koniecznych dla wywołania skutku „udostępnienia", na którym polega „wtórne wykorzystanie", zgodnie z językiem dyrektywy. Czynność przesłania przez Sportradar, o której mówi Court of Appeal, wchodzi w skład tej złożonej czynności jako jeden z jej niezbędnych składników, a tym samym, co ma znaczenie dla niniejszej sprawy, należy przyjąć, że ma charakter „wtórnego wykorzystania".

43. W tej kwestii wydaje mi się stosowne powrócić do okoliczności, w których skierowano niniejsze pytanie prejudycjalne. Pozwoli to na określenie znaczenia informacji, co do której sąd odsyłający ma wątpliwości w związku ze swoją właściwością do rozpoznania bardzo konkretnej czynności „przesłania" dokonanej przez Sportradar.

44. W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że Court of Appeal nie ma wątpliwości co do swojej właściwości do rozpoznania powództwa wniesionego przez Football Dataco i in. przeciwko Sportradar i solidarnie jej klientom znajdującym się w Zjednoczonym Królestwie. Ma z kolei wątpliwości co do swojej właściwości do rozpoznania powództwa wniesionego przez Football Dataco i in. indywidualnie przeciwko Sportradar.

45. Moim zdaniem oczywiste jest, że następujące po sobie zachowania, które zaczynają się na Sportradar i kończą się na publicznym udostępnieniu danych z Football Live za pośrednictwem spółek przyjmujących zakłady, które miały umowę z tą spółką, stanowi typowy przypadek „wtórnego wykorzystania".

46. Niemniej jednak w zakresie, w jakim powództwo w postępowaniu przed sądem krajowym jest skierowane przeciwko Sportradar, sąd krajowy kieruje pytanie, czy samo tylko zachowanie tej spółki, które wpisuje się w taką sekwencję i które objęte jest kwalifikacją prawną, którą otrzymał zbiór takich zachowań, jest wystarczająco znaczące i autonomiczne, aby objąć je odrębną kwalifikacją.

47. Moim zdaniem oczywiście należy udzielić odpowiedzi przeczącej. Okoliczność, iż w przypadkach, które leżą u podstaw postępowania przed sądem krajowym, „wtórne wykorzystanie" jest wynikiem zbiegu szeregu zachowań, które można przypisać różnym podmiotom, nie oznacza, że każde z tych zachowań nie zasługuje samo z siebie na uznanie za czynność „wtórnego wykorzystania" w rozumieniu i ze skutkami wynikającymi z dyrektywy 96/9. Oczywiste jest, że każde z tych zachowań ma tylko sens jako stanowiące cześć owej złożonej czynności, a w związku z tym mogą one tylko zostać objęte kwalifikacją, która odpowiada tej czynności.

48. W związku z tym, tytułem pierwszego wniosku proponuję, aby Trybunał Sprawiedliwości odpowiedział na pierwsze pytanie prejudycjalne w ten sposób, że czynność „przesyłania" dokonywana w szczególności przez Sportradar stanowi wtórne wykorzystanie w rozumieniu art. 7 ust. 2 dyrektywy 96/9.

C – Umiejscowienie czynności „wtórnego wykorzystania" informacji uzyskanej z bazy danych chronionej prawem sui generis

49. Odpowiedź na drugie z pytań przedstawionych przez sąd odsyłający doprowadziła do opowiedzenia się przez strony za dwiema klasycznymi teoriami w dziedzinie komunikacji: z jednej strony, za tzw. teorią emisji, na podstawie której czynność wtórnego wykorzystania miała miejsce tam, gdzie znajduje się serwer Sportradar, z którego „wysłano" informację, o którą wnieśli klienci spółek przyjmujących zakłady, świadczących usługi na brytyjskim rynku. Z drugiej strony, za tzw. „teorią transmisji lub odbioru", zgodnie z którą wtórne wykorzystanie miało miejsce w Zjednoczonym Królestwie, w którym klienci brytyjscy spółek przyjmujących zakłady otrzymali na wniosek na swoje komputery informacje przekazywaną przez Sportradar spoza Zjednoczonego Królestwa.

50. Taki opis problemu świadczy o tym, że w kontekście Internetu wiele wątpliwości budzi przydatność stosowania konstrukcji pojęciowych z kontekstu radiowo-telewizyjnego. W kontekście radiowo-telewizyjnym uregulowanie Unii przywołane przez strony, albo nie przyjmuje w jednoznaczny sposób jednej z możliwych alternatyw [12], albo jeżeli tak to czyni, to dlatego, że jej cel sprowadza się głównie do zagwarantowania działalności określonej przez nią [13].

51. W niniejszej sprawie nasuwa się raczej, ku czemu skłania się Trybunał Sprawiedliwości, swoista konstrukcja, dostosowana do specyfiki komunikacji przez Internet, a w szczególności do uregulowania Unii mającego zastosowanie do niniejszego przypadku, o wykładnię którego zwrócił się sąd odsyłający.

52. Pierwszy wymóg przenosi nas na obszar komunikacji przez Internet, fenomen, odnośnie do którego specyfiki w kontekście rozpowszechniania informacji miałem okazję wypowiedzieć się przy okazji innego pytania prejudycjalnego [14].

53. Drugi wymóg odsyła nas do aktu prawnego, dyrektywy 96/9, której racja bytu odpowiada stwierdzeniu niewystarczającej ochrony praw do baz danych w państwach członkowskich, tak jak to wyraźnie stwierdza motyw pierwszy, tak że celem prawodawcy unijnego jest dostarczenie tej ochrony poprzez uznanie i zagwarantowanie tak zwanych praw sui generis autora bazy danych wobec zachowań określonych w samej dyrektywie jako przypadki „pobierania" i „wtórnego wykorzystania" danych, o które to czynności chodzi w niniejszym przypadku.

12 — Tak jest w przypadku ww. dyrektywy 2001/29, na która powołują się zarówno Football Dataco i in. jak i Sportradar w celu uzasadnienia swoich odpowiednich stanowisk.

13 — Tak dzieje się w przypadku ww. dyrektywy 89/552, która przyjmuje teorię emisji tylko dlatego, że jej celem jest określić „minimalne zasady niezbędne dla zapewnienia swobody nadawania programów" (motyw 13).

14 — Wyżej wymieniony wyrok w sprawie eDate Advertising i in., opinia przedstawiona w dniu 29 marca 2011 r., pkt 42–48.

54. Sama dyrektywa 96/9, powtarzam, posługuje się pojęciem „wtórne wykorzystanie” jako pojęciem własnym i określonym w sposób, który moim zdaniem odpowiada doskonale potrzebom konstrukcji teoretycznej wymaganej przez specyfikę komunikacji danych przez Internet.

55. W kontekście Internetu pojęcia „przesyłanie” i „odbiór” nabierają znaczenia jako kryterium dla określenia „lokalizacji” punktów, pomiędzy którymi dochodzi do aktu komunikacji. Sieciowa konfiguracja środka komunikacji o rozmiarach globalnych, którego treść znajduje się w stanie ciągłej modyfikacji i który charakteryzuje się wysokim stopniem odporności na dyscyplinę ram prawnych, których skuteczność i przydatność zależy tylko od woli międzynarodowej wspólnoty państw, czyni nieprzydatnymi pojęcia oparte na terminach, które, tak jak czas i przestrzeń, nabywają błędnego znaczenia w świecie rzeczywistości wirtualnej.

56. Trybunał Sprawiedliwości znalazł właściwe kryterium w idei *przeznaczenia* informacji krążącej w Internecie. Posłużył się nim zarówno w sprawie L’Oréal [15], jak i w sprawie Pammer i Hotel Alpenhof [16].

57. Moim zdaniem zgodne z tym kryterium jest twierdzenie zawarte w samym art. 7 ust. 2 lit. b) dyrektywy 96/9, które określa „wtórne wykorzystanie” jako „każdą formę publicznego udostępnienia” treści chronionej bazy danych.

58. Sformułowanie „publiczne udostępnienie” powinno stanowić moim zdaniem klucz pojęciowy nieodzowny do udzielenia odpowiedzi na pytanie przedstawione przez sąd brytyjski. W tym znaczeniu pojęcie „wtórne wykorzystanie” obejmowałoby ogół czynności, które w tym przypadku, począwszy od „przesyłania” z serwera Sportradar do spółek przyjmujących zakłady, kończą się na udostępnieniu klientom tych spółek przesłanych danych.

59. Ostatecznie w zakresie, w jakim „wtórne wykorzystanie” zazwyczaj w kontekście Internetu nie jest pojedynczą czynnością, lecz następstwem szeregu czynności, które mają na celu „udostępnienie” określonych informacji za pomocą środka komunikacji o strukturze sieciowej i multispolaryzowanej i do których dochodzi w tym środku komunikacji w wyniku zachowań podmiotów znajdujących się w innych miejscach, należy przyjąć, że „miejscem” „wtórnego wykorzystania” jest miejsce każdej z poszczególnych czynności koniecznych dla wywołania rezultatu, na którym polega „wtórne wykorzystanie” chronionych danych.

60. W związku z tym, tytułem drugiego wniosku proponuję, aby Trybunał Sprawiedliwości odpowiedział na pytanie drugie w ten sposób, że do rozważanej czynności doszło na podstawie sekwencji zachowań mających miejsce w różnych państwach członkowskich, w związku z czym należy przyjąć, że do wtórnego wykorzystania doszło w każdym z tych państw członkowskich.

VII – Wnioski

61. W związku z tym proponuję, aby Trybunał odpowiedział na przedstawione pytania prejudycjalne w następujący sposób:

1) W sytuacji, gdy dany podmiot umieszcza na serwerze internetowym znajdującym się w państwie członkowskim A dane pochodzące z bazy danych chronionej przez prawo sui generis na podstawie dyrektywy 96/9/WE i gdy na wniosek użytkownika w państwie członkowskim B serwer ten przesyła rzeczone dane do komputera użytkownika, tak że dane te przechowywane są w pamięci tego komputera i wyświetlane na jego ekranie, czynność przesyłania informacji stanowi czynność „wtórnego wykorzystania” przez ten podmiot.

15 — Punkty 61, 62.

16 — Punkty 75–93.

2) Czynność wtórnego wykorzystania przez tę stronę ma miejsce zarówno w państwie członkowskim A, jak i w państwie członkowskim B.